

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: **V. B.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 9. 2020, č. j. MPSV-2020/189471-922,
ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 22. 1. 2020, č. j. 9671/2020/OLO, kterým úřad práce nepřiznal žalobci příspěvek na péči.
2. **Žalobce v žalobě** namítal, že mu správní orgány uznaly nezvládání jen jedné základní životní potřeby (dále jen „ZŽP“), a to péče o domácnost, ale žalobce jich nezvládá víc.
3. U ZŽP mobilita žalobce nezvládá delší souvislou chůzi a vstávání, usedání a chůzi po schodech zvládá jen s velkými obtížemi. K vyřizování ho vozí rodina či známý, který ho doprovází a převáží autem. Žalobce nezvládá v přijatelném standardu aktivity podle bodů 1, 4, 6 a 7 přílohy k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „vyhláška“).

4. Žalobce je u ZŽP stravování závislý na pomoci příbuzných, kteří mu nakupují potraviny, a není schopen z finančních důvodů zaplatit donáškové služby jako dřív. Žalobce si zvládne bez pomoci jen ohřát hotové jídlo a obtíže mu činí i přesun jídla. Žalobce nezvládá u této ZŽP nejméně aktivitu pod bodem 7 přílohy vyhlášky.
5. U ZŽP oblékání a obouvání žalobci činí potíže oblékání, obouvání a zouvání podle bodů 3, 4 a 5 přílohy vyhlášky. Tyto úkony jsou pro žalobce časově velmi náročné a bolestivé. Aktivita této ZŽP činí žalobci značné potíže, přestože se snaží využívat suché zipy, svršky na zip, elastické kalhoty apod.
6. U ZŽP tělesná hygiena žalobce pociťuje obtíže zejména při umývání, které vykonává jen jednou týdně s pomocí jiné osoby. Žalobce nezvládá u této ZŽP aktivity podle bodů 1, 2 a 3 přílohy vyhlášky.
7. U ZŽP výkon fyziologické potřeby není žalobce vždy schopen včas použít WC. Na noc má u postele kyblík, do kterého vykonává potřebu. Poté, co žalobce leží delší dobu v jedné poloze, není schopen v krátké době vstát a dojít na WC. Žalobce nosí celodenně pleny z důvodu úniku moči, předepsala mu je praktická lékařka. Žalobce nezvládá tuto ZŽP minimálně v bodě 1 přílohy vyhlášky.
8. U ZŽP osobní aktivity žalobce není schopen vykonávat zaměstnání ani volnočasové aktivity, je invalidní ve III. stupni. Žalobce není schopen bez pomoci vyřizovat své záležitosti na úradech a jinde, činí to za něj příbuzní nebo sociální služba. Žalobce tuto ZŽP nezvládá nejméně v rozsahu bodu 5 přílohy vyhlášky.
9. I když žalobce zvládá některé aktivity jako chůze na nákup, do patra, holení apod., činí tak jen s využitím všech svých sil a při silných bolestech, což není zvládání v přijatelném standardu. I když se snaží využívat pomoci rodiny apod. a požádal o bezbariérový byt, nemá prostředky na pečovatelské služby ani jinou možnost. Žalobce vyjmenované ZŽP nezvládá v běžné kvalitě, ale fyzicky a psychicky strádá a narušuje to jeho důstojnost.
10. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** uvedl, že se s námitkami uvedenými v odvolání a shodně v žalobě vypořádal v napadeném rozhodnutí. Zvládání ZŽP se hodnotí s ohledem na zachované kompetence a s přihlédnutím k možnému využití pomůcek. Předložené lékařské zprávy neprokázaly tvrzení žalobce a neschopnost zvládání vyjmenovaných ZŽP. Pomoc z důvodu opatrnosti nelze považovat za faktickou pomoc při zvládání ZŽP. Nejzávažnějším onemocněním žalobce je polyneuropatie dolních končetin při abúzu alkoholu se závislostí, incipientní psychoorganický syndrom, svalová hypotonie a paleocerebelární syndrom. Žalobce schopnost pohybu nepozbyl a má i dostatečné kognitivní schopnosti, je schopen používat kompenzační pomůcky i zdravotnické prostředky. Zjištěná diagnóza automaticky neznamená nezvládání ZŽP. Význam má až následek nemoci v podobě těžké nebo úplné poruchy funkčních schopností jako příčina nezvládání ZŽP, což nebylo u sporných ZŽP prokázáno. Posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) splnil zákonné náležitosti a požadavky.
11. **Úřad práce v rozhodnutí ze dne 22. 1. 2020** odkázal na posudek Okresní správy sociálního zabezpečení v Olomouci (dále jen „OSSZ“) ze dne 30. 12. 2019 a vycházel ze sociálního šetření ze dne 28. 11. 2019. Žalobce byl vyšetřen posudkovou lékařkou. Podle posudku OSSZ z lékařských zpráv nevyplývá těžké funkční nezvládání ZŽP, jak namítá žalobce.

Úřad práce podrobně rozepsal u jednotlivých ZŽP zdůvodnění, proč neuznal jejich nezvládání.

12. **Žalovaný v rozhodnutí o odvolání** shledal posudek posudkové komise jako úplný, objektivní a přesvědčivý. Členem posudkové komise byl i neurolog. Žalovaný se podrobně vyjádřil k diagnózám žalobce, podkladové lékařské dokumentaci, právní úpravě příspěvku na péči a zejména jednotlivým ZŽP, jak soud cituje dále u těch, kde žalobce namítal jejich nezvládání.
13. **Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
14. Soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
15. Soud se ztotožnil s posouzením schopnosti žalobce zvládat sporné ZŽP, a to na základě posudků posudkových lékařů v řízení před úřadem práce a žalovaným. Tyto posudky vycházely z lékařských zpráv, které měli posudkoví lékaři k dispozici. Žalobce žádné lékařské zprávy soudu nedoložil. Soud poznamenává, že nemá k dispozici spisy posudkových lékařů, včetně lékařských zpráv.
16. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby [§ 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o sociálních službách“)], přičemž stupně závislosti jsou rozděleny podle počtu ZŽP, jež daná osoba není schopna zvládat (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách). Základních životních potřeb, které jsou pro účely zjištění stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby posuzovány, je celkem deset: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost – ta se neposuzuje u dětí [§ 9 odst. 1 písm. a) až j) zákona o sociálních službách].
17. Obsah těchto ZŽP je konkretizován výčtem aktivit v příloze č. 1 vyhlášky.
18. Podle § 2a vyhlášky pro závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé ze ZŽP závislá na pomoci jiné fyzické osoby, postačuje, pokud posuzovaná osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat danou ZŽP vymezena v příloze č. 1 vyhlášky.
19. Při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek závislosti osoby. Na posudek závislosti osoby na péči je podle konstantní judikatury třeba nahlížet jako na kterýkoliv jiný důkazní prostředek, neboť se sice jedná o tzv. „povinný důkaz“, nikoliv však o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Z toho důvodu není správnost posudku presumována, posudek proto podléhá hodnocení správního orgánu a nemůže být bez dalšího převzat jako pravdivý. Při rozhodování ve věci příspěvku však správní orgán neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti [srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 77/2009-59; či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104]. Při hodnocení posudku je proto podle rozsudku NSS ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, stěžejní, že „posudková komise MPSV je při posuzování stupně závislosti [...] povinna vycházet ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ze zdravotního stavu osoby

doloženého nálezem ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Na takový posudek jako svou podstatou rozhodující důkaz je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. To v posuzované věci platí především pro řízení před žalovaným správním orgánem, jako orgánem odvolacím, pro jehož řízení a rozhodnutí byl posudek vyžádán. Obdobně je pak třeba posuzovat požadavky na tento posudek kladené v případném soudním přezkumném řízení.“ Samotná realizace tohoto požadavku pak dle rozsudku NSS ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-29, v praxi spočívá v tom, že se posudková komise „musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Případnými spornými dílčími aktivitami se posudková komise musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochybnosti o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují. V případě vzniku pochybností či nesrovnalostí mezi podkladovou dokumentací, tvrzeními posuzované osoby a závěry posudkové komise je pak na místě provést osobní vyšetření posuzované osoby. Právě osobní posouzení, byť není obligatorní zákonnou podmínkou, by mělo být v podobných případech pravidlem a současně vhodným způsobem, jak takové pochybnosti vyvrátit (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25). Nenaplnění výše uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V daném případě žalobce o vyšetření posudkovým lékařem nebo posudkovou komisí nežádal a posudkoví lékaři shledali, že k posouzení věci je dostatečná shromážděná zdravotnická dokumentace.

20. Podle § 1 odst. 2 vyhlášky schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí **v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby.**
21. Podle § 1 odst. 4 věty první vyhlášky za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy **porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout ZŽP v přijatelném standardu.**
22. Pojem „přirozené sociální prostředí“, ve kterém se schopnost zvládat ZŽP posuzuje podle § 1 odst. 2 vyhlášky a § 3 písm. d) zákona o sociálních službách zahrnuje rodinu a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity.
23. V posuzovaném případě žalovaný uznal žalobci nezvládání jedné ZŽP, a to péče o domácnost.
24. Žalobce namítal, že nezvládá **ZŽP osobní aktivity**, že kvůli třetímu stupni invalidity není schopen vykonávat žádné zaměstnání a bez pomoci nemůže vyřizovat záležitosti na úřadech a jiných institucích, musí ho tam vozit příbuzní nebo tyto věci řeší se sociální službou. Žalobce nezvládá přinejmenším vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

25. K této ZZP žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že u žalobce nebyly prokázány takové poruchy funkčních schopností, které by objektivně bránily uspokojení této ZZP. Bylo prokázáno, že žalobce je duševně přiměřeně orientovaný všemi směry, tedy časem, místem i osobou. Bylo prokázáno, že žalobce je schopen vyřizovat si své věci na úřadech nebo na poště s tím, že tyto aktivity nejsou každodenní. Žalobce zvládá kontakty a vztahy s jinými osobami, zvládá plánovat si a uspořádat osobní aktivity obvyklé v jeho věku a prostředí, styk se společenským prostředím, stanovení a dodržení denního programu, výkon aktivit přiměřených věku i prostředí. Za posudkově významné se považují aktivity obvyklé u běžné populace téhož věku. Vyřizováním osobních záležitostí se rozumí zvládnutí vyřizování, které souvisí se sociálním životem ve vztahu k věku posuzovaného. Pro zvládnutí této ZZP není stěžejní zvládnutí mobility, ale skutečnost, zda posuzovaný svým záležitostem rozumí, umí je vyhodnotit a řešit na příslušném místě.
26. Podle přílohy č. 1 vyhlášky za schopnost zvládat ZZP osobní aktivity se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, 2. plánovat a uspořádat osobní aktivity, 3. styku se společenským prostředím, 4. stanovit si a dodržet denní program, 5. vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
27. Žalobce sám uvedl při sociálním šetření dne 28. 11. 2019, že je obvykle celý den doma, leží, sleduje televizi nebo poslouchá rádio, případně přes den spí. Na procházky nechodí. Ven chodí jen v nutných případech, na nákupy nebo na úřady. Žalobce občas navštěvuje jeho sestra, známí nebo sousedka. O žalobce pečuje jeho soused. Žalobce využívá hromadnou bezbariérovou dopravu minimálně. K dopravě nejvíce využívá taxi pro vozíčkáře nebo sanitku. Žalobce žádá o příspěvek na péči na doporučení sociální pracovnice.
28. Již z vyjádření samotného žalobce v žalobě a při sociálním šetření vyplývá, že má a udržuje vztahy se sousedy, rodinou (sestrou) a dalšími osobami a nebrání mu v tom zdravotní stav. Žalobce v žalobě uvedl, že je invalidní ve třetím stupni, ale v záznamu ze sociálního šetření je uveden první stupeň, a že invalidní důchod nepobírá, protože mu na něj nevznikl nárok. Žalobce k těmto tvrzením soudu žádný doklad nedoložil a nedoložil ani žádnou lékařskou zprávu nebo posudek. Ze sociálního šetření je patrné, že žalobce se věnuje svým zájmům (sledování TV, poslech rádia) a vyřizování osobních záležitostí rozumí, umí je vyhodnotit a řešit na příslušném místě, nakoupí si i sám. Žalobce nedoložil, že by za něho vyřizovala jiná osoba úřední záležitosti nebo že by podle lékařských zpráv trpěl takovým onemocněním, které mu to znemožňuje. Osobní aktivity odpovídají jeho postavení a místním možnostem (srov. Instrukci náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 ve věci posuzování zdravotního stavu pro účely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči, dále jen „instrukce“).
29. Žalovaný ani úřad práce neuznaly žalobci nezvládání **ZZP tělesná hygiena**. Žalobce k tomu v žalobě uvedl, že má obtíže zejména při umývání, které probíhá jen jednou týdně s pomocí třetí osoby a nezvládá 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla a 3. provádět celkovou hygienu.
30. Žalovaný v rozhodnutí o odvolání uvedl, že u žalobce nebyly zjištěny takové poruchy funkčních schopností, které by objektivně bránily v uspokojení této ZZP. Bylo prokázáno, že žalobce je schopen měnit polohy těla, přemísťovat se ze sedu do stoje a přeseďávat z místa na místo. Žalobce má zachovanou schopnost úchopu a přidržování se a nejsou u něj

výrazně omezeny ani rozsahy pohybů horních končetin. Existuje důvodný předpoklad, že žalobce zvládne provést celkovou hygienu například ve sprchovém koutě nebo ve vaně, a to s využitím příslušného facilitátoru jako je sedátko na vanu, madlo v koupelně, židlička ve sprchovém koutě nebo protiskluzná podložka. Dopomoc se vstupem a výstupem z vany se nepovažuje za neschopnost zvládat tuto ZŽP a jde o preventivní přítomnost jiné osoby z důvodu posílení a vyloučení případného rizika pádu.

31. Soud zjistil ze záznamu ze sociálního šetření, že žalobce sdělil, že zvládne ranní a běžnou hygienu sám, do vany se bez dopomoci nedostane. Žalobce zvládne celkovou hygienu a mytí vlasů sám, ve vaně sedí, holení zvládne; moc často se neholí.
32. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce za schopnost zvládat ZŽP tělesná hygiena se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
33. Provedené dokazování ani u této ZŽP neosvědčilo, že je zde medicínský důvod pro nezvládání některé z jejích aktivit v přijatelném standardu. Lékařské zprávy citované v posudku posudkové komise žádná taková zjištění neobsahují a jiný stav žalobce neprokázal. Žalobce nedoložil k žalobě žádnou lékařskou zprávu.
34. Žalobci nebylo uznáno nezvládání **ZŽP výkon fyziologické potřeby**.
35. Žalobce v žalobě poukázal na to, že není schopen vždy včas použít WC. Na noc má u postele kyblík, do kterého vykonává potřebu, když není schopen vstát, protože ležel dlouho v jedné poloze. Pro únik moči nosí celodenně předepsané celodenní pleny a nezvládá včas používat WC.
36. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že u žalobce nebyly zjištěny takové poruchy funkčních schopností, které by objektivně bránily v uspokojení této ZŽP. U žalobce nebyla zjištěna anatomická ztráta horních končetin s nemožností úchopu, anatomická ztráta jedné nebo obou dolních končetin ani těžké duševní postižení se sociální dezintegrací. Žalobce zvládá používat WC, zvládá zaujmout vhodnou polohu, zvládá se vyprázdnit, zvládá provést očistu a používat hygienické pomůcky.
37. Soud zjistil ze záznamu o sociálním šetření, že žalobce nosí celodenně plenkové kalhotky, které má umístěné u lůžka. Žalobce uvedl, že v případě potřeby se rychle nedostane na WC. U lůžka má i kbelík na vykonání potřeby. Hygienu po použití WC zvládne sám, na WC se přidržuje zdi.
38. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce za schopnost zvládat ZŽP tělesná hygiena se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
39. Žalobce sám v žalobě i při sociálním šetření sám potvrdil, že mu nic nebrání zvládat vyjmenované aktivity této ZŽP, že je všechny zvládá, i když holení a mytí ne vždy, každodenně. Nejde o situaci, kdy by je nezvládl vůbec nikdy. Za přijatelný standard se považuje i zvládání této ZŽP jinými způsoby, za použití pomůcek jako jsou inkontinenční pomůcky, které zjevně žalobce zvládá použít. Žalobce nedoložil žádnou lékařskou zprávu, ze které by vyplývalo, že citované aktivity této ZŽP nezvládá.
40. Žalovaný ani úřad práce neuznaly žalobci nezvládání **ZŽP oblékání a obouvání**.

41. Žalobce v žalobě popsal, že mu činí velké potíže oblékání, svlékání, obouvání a zouvání, jsou časově náročné, i když se snaží používat oblečení na zip, elastické kalhoty a boty na suchý zip.
42. Žalovaný v jeho rozhodnutí uvážil, že žalobce nemá takové poruchy funkčních schopností, které by objektivně bránily v uspokojení této ZŽP. U žalobce nebyla zjištěna anatomická nebo funkční ztráta horních končetin ani těžké parézy či plegie. Žalobce nemá narušenou úchopovou schopnost obou rukou ani výrazné narušení jemné motoriky obou rukou. Žalobce nemá diagnostikovanou úplnou nebo praktickou nevidomost obou očí ani těžkou duševní poruchu spojenou se sociální dezintegrací. U žalobce nejde o anatomickou ani funkční ztrátu ani těžké parézy nebo plegie dolních končetin. Žalobce nemá těžké funkční postižení páteře s celkovým ztuhnutím a omezením exkurze hrudníku. Bylo prokázáno, že žalobce je schopen se obouvat a oblékat, i když vsedě, pomalu, s použitím usnadňujících pomůcek jako obouvací lžice či navlékač ponožek. Žalobce zvládá rozeznat rub a líc, vybrat si oblečení vzhledem k okolnostem a manipulovat s ním podle denního režimu, svléct se a zout se.
43. Podle sociálního šetření žalobce zvládne oblékání i obouvání s potížemi sám. Snaží se vybírat si oblečení na zip, aby oblékání bylo jednodušší, problémy mu dělá oblékat se přes hlavu, bolí ho levé rameno a nemůže zvedat ruku. Kvůli třesu rukou se mu hůř zapínají knoflíky. Doma nosí nazouvací obuv, jinak ji má na zip a potřebuje pomoc s obutím.
44. K ZŽP oblékání a obouvání soud poukazuje na to, že podle přílohy č. 1 vyhlášky za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
45. Provedené dokazování ani u této ZŽP neosvědčilo, že některou z jejích aktivit žalobce nezvládal z medicínského důvodu v přijatelném standardu a s využitím usnadňujících pomůcek, lékařské zprávy taková objektivně přezkoumatelná tvrzení ani zpochybňující indicie neobsahují. U žalobce nebyly zjištěny anatomická či funkční ztráta dolních a horních končetin, ztráta či těžké narušení jemné motoriky, těžké funkční postižení páteře s celkovým ztuhnutím a omezením exkurzí hrudníku, praktická ani úplná nevidomost obou očí, ani těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny tyto stereotypy. Žalobce sám uznává, že oblékání a obouvání zvládá. Časové prodlevy nebo používání pomůcek neznamenaají nezvládání této ZŽP.
46. U ZŽP **stravování** podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
47. Podle žalobních námitek žalobce je závislý na nákupech jídla příbuznými, ohřeje si jen hotový pokrm, potíže mu činí jeho přesun, nezvládá ho.
48. Žalovaný v rozhodnutí o odvolání uvedl, že u žalobce se neprokázaly takové poruchy funkčních schopností, které by mu bránily tuto ZŽP uspokojit. Bylo prokázáno, že žalobce je schopen se sám najíst i napít. Žalobce má obě horní i dolní končetiny, nebyla prokázána ani jejich funkční ztráta (jedné nebo obou), těžké parézy a plegie. Úchopová

schopnost rukou je zachována. Nejde o sociální dezintegraci s narušením stravovacích stereotypů. Přesun jídla lze zajistit i po stole nebo pomocí servírovacího stolku. Celodenní příprava jídla a nápojů a přenášení předmětů denní potřeby je zohledněno v ZŽP péče o domácnost, která byla žalobci uznána jako nezvládaná.

49. Soud zjistil ze záznamu o sociálním šetření, že žalobce trpí problémy se žaludkem, bývá mu na zvracení nebo zvrací. Přes den mu stravu zajišťuje soused, kromě snídaně. Občas mu obědy doveze Charita. Žalobce nesnídá, ráno si jen nalije vodu. Žalobce tvrdou stravu nepokouše, jí jen lžící nakrájenou stravu. Dodržuje bezlepkovou dietu.
50. Žalobce neprokázal nezvládnání této ZŽP, nedoložil žádnou lékařskou zprávu nebo posudek, které by osvědčily jeho tvrzení, že nezvládá ZŽP stravování. Provedené dokazování ani u této ZŽP neosvědčilo, že některou z jejích aktivit žalobce nezvládal z medicínského důvodu v přijatelném standardu a s využitím usnadňujících pomůcek. Žalobce sám uvedl, že si nalije vodu a jí pravidelně připravené pokrmy. Žalobce neuvedl důvod, proč by jídlo nepřisunul po stolku, vozíku apod. Žalobce nemá žaludeční sondu a nebylo prokázáno, že by měl mentální postižení a neměl dostatečný náhled na stravovací a pitný režim a potřebu jeho dodržování (srov. citovanou instrukci).
51. K **ZŽP mobilita** žalobce namítal, že nezvládá delší souvislou chůzi. S obtížemi zvládá vstávání, usedání a chůzi po schodech. K vyřizování osobních věcí ho vozí rodina nebo známý.
52. Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí vysvětlil, že u žalobce se neprokázaly takové poruchy funkčních schopností, které by mu bránily tuto ZŽP uspokojit. Žalobce nemá těžké postižení, úplnou ztrátu funkce či anatomickou ztrátu, ani těžké parézy a plegie obou dolních končetin. Žalobce je schopen se pomalu pohybovat s použitím facilitačních pomůcek. Žalobce je schopen si s chodítkem dojít na malý nákup do samoobsluhy. Bylo prokázáno, že žalobce zvládá vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se krok za krokem, příp. i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu aspoň 200 m, a to i po nerovném terénu, zvládá otevírat a zavírat dveře, zvládá chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, zvládá nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových a zvládá je i používat. Nehodnotí se souvislá chůze bez pomůcek, nýbrž chůze s přestávkami na krátkou vzdálenost a facilitační pomůckou, čehož je žalobce schopen. Mobilita se neposuzuje ve vztahu k postižení smyslu ani ve vztahu k mentálnímu či duševnímu postižení. Za potřebu dohledu či pomoci druhé osoby při mobilitě nelze považovat doprovod při vycházce z důvodu zvýšení bezpečnosti pro běžné riziko pádu.
53. Podle sociálního šetření se žalobce léčí s bolestmi zad, užívá předepsané léky, většinu dne tráví na lůžku a vstává pouze v nejnutnějších případech. Žalobce z postele vstává obtížněji, pomalu za pomoci francouzské hole, přidržuje se stěny. Francouzskou hůl má umístěnou blízko lůžka. Žalobci se vstáváním pomáhá pečující osoba (soused), který ho denně navštěvuje. Žalobce nevydrží dlouho sedět, bolí ho záda a dolní končetiny. Žalobce ujde kratší vzdálenosti (podle jeho sdělení pár metrů), chodí s pomocí francouzských holí a na nohou nosí ortézy z důvodu nestability a třesu končetin. Během chůze se hodně zastavuje, chůze je pomalá, nemůže dělat rychlé a prudké pohyby. Ve sklepě má uložené chodítko a občas ho využívá. Schody sejde s pomocí. Potřebuje, aby ho někdo přidržoval, jinak hrozí pád. Žalobce využívá hromadnou dopravu jen minimálně. K dopravě nejvíc používá sanitku nebo taxi pro vozičkáře, řidič mu pomůže s nástupem do vozu.

54. Podle přílohy č. 1 vyhlášky se za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
55. Žalobce při sociálním šetření nesdělil, že by nezvládl sporné aktivity pod body 1, 4, 6 a 7. Žalobce potvrdil, že vstane i usedne, chodí po rovině i po schodech bez pomoci, a to i s použitím pomůcek, což neznamená, že by ZŽP mobilita nezvládal. Žalobce uvedl, že si sám dojde nakoupit, dochází k lékaři, používá taxi, do kterého nastoupí s pomocí řidiče, příp. zřídka hromadnou dopravu nebo sanitku, chodí kouřit do kuchyně, chodí na WC, v nejnutnějších případech chodí k lékaři nebo na úřady. Žalobce přišel otevřít dveře sociální pracovníci sám. Pro uznání nezvládání ZŽP mobilita není rozhodné, jestli žalobci trvá chůze déle, používá pomůcky. Bylo prokázáno, že žalobce zvládá ve svém přirozeném sociálním prostředí (zejména v bytě a blízkém okolí) chůzi a přemísťování, byť i s pomůckami (chodítka žalobce používá jen občas), sám a nepotřebuje každodenní pomoc, tělesné struktury a funkce jsou k tomu zachovány. Žalobce nedoložil lékařskou zprávu s výslovným zákazem některých relevantních aktivit. Žalobce není odkázán na invalidní vozík. Nebylo prokázáno, že u žalobce jde o těžké (terminální) stadium onemocnění, při kterém pozbývá schopnost samostatného života.
56. Pro úplnost soud uvádí, že ZŽP orientace neposuzoval, protože žalobce její nezvládání nenamítal a nedoložil žádné lékařské zprávy, ze kterých by vyplývalo nezvládání této ZŽP, ani žádnou zprávu psychologa či psychiatra, posudek nebo výsledek testů (např. MMSE apod.).
57. U žalobce nebyla prokázána taková duševní ani tělesná onemocnění, která by znemožňovala provádění některé z citovaných aktivit uvedených ZŽP v přijatelném standardu a přiměřeně jeho věku ve smyslu citovaných právních předpisů. Pokud žalobce tvrzenými obtížemi trpí, ale nebyl vyšetřen a neléčí se, ani nebyl hospitalizován, stěží může prokázat svá tvrzení. Pokud stav žalobce není natolik závažný, aby odpovídal zákonným požadavkům na přiznání příspěvku na péči, je na místě pomoc rodiny, přátel, známých, dobrovolných aktivistů, spolků, využití jiných forem podpory a jiných dávek sociální pomoci. Žalobce se může při vyřizování osobních záležitostí nechat zastoupit třetí osobou nebo požádat o pomoc při vyřizování svých věcí nestátní neziskové organizace, právní kliniky, Veřejného ochránce práv, Českou advokátní komoru (bezplatná právní pomoc v trvání půl hodiny), či žádat soud o ustanovení advokáta v soudním řízení.
58. Žalobní námitky, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav a žalobce nezvládá sporné ZŽP a je závislý na pomoci jiné fyzické osoby, soud neshledal důvodné, a to na základě dokazování provedeného správními orgány podle doložených lékařských zpráv. Žalobce do zjištěného skutkového stavu nevnesl důvodné pochybnosti a jiný skutkový stav neprokázal; nepředložil lékařské zprávy, které by jiný skutkový a právní stav osvědčily.
59. Závěrem soud shrnuje, že správní orgány zjistily správně skutkový stav, vybraly správně právní předpisy, pod které ho podřadily a z toho vyvodily v souladu se zákonem správně skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil, a proto žalobu zamítl.

60. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce v něm neměl úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 28. února 2022

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně